

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля Юрій БІДЗІЛЯ

« 30 » червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Англійська мова і література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма практики «Педагогічна практика» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «Українська мова і література. Англійська мова і література».

Розробники:

Галас Алла Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ігнатович Олександра Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Ісаєвич Світлана Іванівна, старший викладач кафедри психології ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Кухта Марія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Пискач Ольга Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Товт Ольга Олександрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.

Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії

Василь ШАРКАНЬ

ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 7,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 225	4	5
Вид підсумкового контролю: диференційований залік Форма підсумкового контролю: комбінований	Семестр:	
	8	9
	Індивідуальна робота:	
	150	150
	Самостійна робота:	
	75	75

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета педагогічної практики – формування в здобувачів освіти практичних умінь і навичок, особистісно-індивідуального стилю педагогічної взаємодії та відповідних фахових компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності в освітній галузі; удосконалення і втілення на практиці знань та вмінь, здобутих під час вивчення курсів педагогіки, психології, методики викладання української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури; забезпечення цілісної системи навчально-виховної роботи з учнями з виконанням функцій учителя української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури і класного керівника; набуття досвіду стимулювання пізнавальної активності учнів та організації життєдіяльності учнівського колективу.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню в здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність демонструвати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проєктування процесу навчання здобувачів освіти.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я здобувачів освіти (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду

ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, у практиці навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти

методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду.

ПК 6. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури.

ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ПК 9. Здатність планувати та управляти проектами; здатність до аналізу і синтезу; готовність забезпечувати освітній процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами; готовність на основі аналізу здійснювати прогнозування основних показників, що характеризують розвиток педагогічної системи; перспективне планування потреб у навчальній, навчально-методичній, науковій чи художній літературі.

ПК 10. Здатність управляти інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу й систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами проходження **педагогічної практики** є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 1. Історія та культура України;
- ОК 6. Вступ до мовознавства;
- ОК 7. Вступ до літературознавства;
- ОК 9. Історія зарубіжної літератури;
- ОК10. Фольклор світу;
- ОК 11. Англійська мова (практичний курс);
- ОК 12. Сучасна українська мова;
- ОК 13. Історія української літератури;
- ОК 14. Українська усна народна творчість та народознавство;
- ОК 15. Психологія;
- ОК 19. Педагогіка;
- ОК 20. Методика викладання української мови.
- ОК 21. Методика викладання української та зарубіжної літератури.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Українська мова і література. Англійська мова і література**», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Знає</i> закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.	РН 2
<i>Знає</i> та <i>розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти	РН 3

<i>Знає та розуміє</i> особливості навчання різнорідних груп здобувачів освіти, <i>застосовує</i> диференціацію навчання, <i>організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб здобувачів освіти.	PH 4
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	PH 5
<i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	PH 8
<i>Володіє формами та методами</i> виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, <i>уміє</i> відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.	PH 9
<i>Здатний проектувати</i> психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, <i>уміє</i> виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, <i>організовувати</i> співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.	PH 10
<i>Здатний</i> цінувати різноманіття та мультикультурність, <i>керуватися</i> в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.	PH 11
<i>Знає</i> сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.	PH 13
<i>Пояснює</i> особливості розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; <i>твори</i> української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; <i>порівнює</i> мовні й літературні факти, явища, оригінали творів англійською мовою й українські переклади англійськомовних художніх текстів, <i>визначає</i> їхні подібності й відмінності.	PH 14
<i>Володіє</i> комунікативною компетентністю з української, англійської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), <i>здатний</i> удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.	PH 15
<i>Застосовує</i> різні види аналізу художнього твору, <i>визначає</i> його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, <i>значення</i> для національної та світової культури.	PH 16
<i>Уміє</i> працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), <i>знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати</i> в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.	PH 17
<i>Має</i> творчо-критичне мислення, <i>творчо використовує</i> різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.	PH 18
<i>Володіє</i> основами професійної культури, <i>має</i> здатність створювати, редагувати й перекладати тексти фахового змісту українською та англійською мовами.	PH 19
<i>Володіє</i> методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури; <i>уміє</i> здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів.	PH 20
<i>Використовує</i> гуманістичний потенціал української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.	PH 21
<i>Знає, розуміє і демонструє</i> здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.	PH 22

проходження педагогічної практики:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<i>Знати</i> психоемоційні, когнітивні, вікові особливості учнів та психологічну характеристику сім'ї.	РН2
<i>Знати</i> зміст і специфіку методики викладання української мови та літератури, англійської мови та зарубіжної літератури; методи і прийоми викладання; інноваційні педагогічні технології у викладанні української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури в контексті сучасних освітніх модифікацій; типологію уроків та сучасні вимоги до уроку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури; <i>вміти</i> визначати і планувати стратегії навчання, організаційні форми, методи і прийоми проведення уроків з урахуванням змісту навчальних програм, дидактичних принципів навчання, вікових особливостей учнів і конкретних умов навчання.	РН3
<i>Знати</i> специфіку освітнього процесу для здобувачів з особливими потребами; застосовувати диференційний принцип у викладанні української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури; враховувати індивідуальні особливості контингенту, емоційно-інтелектуальні здібності здобувачів освіти.	РН 4
<i>Вільно</i> послуговуватися у професійній діяльності фаховою мовознавчою, літературознавчою, дидактичною термінологією.	РН 5
<i>Добирати і застосовувати</i> інноваційні освітні технології, ефективні методики для формування і розвитку мовно-літературних компетентностей учнів, здійснювати об'єктивний критичний самоаналіз ефективності проведених уроків і враховувати висновки аналізу для подальшого професійного зростання.	РН 8
<i>Знати</i> сучасні форми і методи виховання, їх цілеспрямований вплив на гармонійний особистісний розвиток учнів та <i>вміти</i> використовувати їх для забезпечення позитивної психологічної атмосфери на уроках і в позакласній роботі; <i>вміти</i> розпізнавати поведінкові ознаки прояву булінгу і виявляти готовність до проведення превентивних заходів; <i>знати</i> принципи педагогічної взаємодії з батьками і керуватися ними в організації спільних заходів.	РН 9, РН 10
<i>Цінувати</i> різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.	РН 11
<i>Знати</i> типи мовних норм і тенденції їх розвитку, <i>усвідомлювати</i> необхідність нормативного літературного мовлення в педагогічному спілкуванні, <i>володіти</i> культурою стилістично довершеного літературного мовлення, <i>вміти</i> добирати і використовувати виражальні засоби на всіх рівнях мовної системи в різних комунікативних ситуаціях, <i>володіти</i> навичками дидактичного мовлення, <i>демонструвати</i> високий рівень мовнокомунікативної компетентності, <i>знати</i> історію становлення української соціокультурної системи, місце і роль духовних надбань українського народу в розбудові національної і світової культури.	РН 13
<i>Пояснювати</i> особливості історичного розвитку української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури, історично-часові факти світового літературного процесу в загальнокультурній парадигмі, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української й зарубіжної класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; <i>порівнювати</i> мовні й літературні факти, явища, визначати їх спільні й відмінні риси.	РН 14
<i>Володіти</i> на високому рівні мовнокомунікативною компетентністю з української й англійської мов, <i>виявляти</i> здатність критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми; <i>пропонувати</i> шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, <i>демонструвати</i> здатність удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень, <i>розвивати</i> мовні, літературні, педагогічні здібності; <i>вміти</i> доводити свою спроможність переймати передовий педагогічний досвід.	РН 15
<i>Застосовувати</i> різні сучасні методики, технології й прийоми аналізу художнього твору; здійснювати декодування, інтерпретацію художнього тексту; визначати зміст, особливості форми художнього твору, його значущість у національній і	РН 16

світовій культурі.	
<i>Уміти</i> добирати, критично аналізувати теоретичні та науково-методичні джерела (зокрема цифрові); користуватися різними типами словників на паперових та електронних носіях; використовувати в практичній діяльності онлайн-версії лексикографічної продукції з метою аналізу важливих питань мовознавства й літературознавства; ефективно застосовувати комп'ютерні технології в освітній діяльності.	PH 17
<i>Виявляти</i> творчо-критичне мислення, <i>використовувати</i> сучасні технології викладання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої і передвищої освіти в процесі вирішення соціальних і професійних завдань.	PH 18
<i>Володіти</i> основами професійної педагогічної культури, <i>виявляти здатність</i> створювати, редагувати й перекладати тексти фахового змісту українською та англійською мовами.	PH 19
<i>Знати</i> традиційні та інноваційні методи і прийоми навчання, <i>володіти</i> вмінням пошуку і впровадження ефективних для досягнення результатів навчання форм і методів роботи; <i>демонструвати</i> навички виявлення рівня й оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури; <i>вміти</i> здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів.	PH 20
<i>Застосовувати</i> набуті теоретичні знання і надпрофесійні навички у практичній педагогічній діяльності; <i>знати</i> базові засади методики викладання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури; зміст чинних навчальних програм і підручників, методичних посібників з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури для закладів загальної середньої освіти, <i>володіти</i> певними технологіями навчання, використовувати інтерактивні форми роботи, <i>усвідомлювати</i> важливість педагогічної праці, значення викладання української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої і передвищої освіти.	PH 21, PH 22

БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази практики «Педагогічна практика в закладах освіти» визначаються довгостроковим або короткостроковим договорами між університетом і закладами освітньої сфери всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період практики або на термін до п'яти років із можливістю подальшої пролонгації на такий самий строк.

Здобувачам освіти надається можливість самостійного вибору місця проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та освітнім закладом.

Закріплення здобувачів освіти за базами практики та призначення керівників від кафедр оформлюється відповідним наказом ректора університету. Інформація про чинні бази педагогічної практики оприлюднена на сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/22417>).

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти в процесі проходження педагогічної практики охоплює такі види завдань:

1. Спланувати основні етапи і види діяльності під час практики.
2. Підготувати та провести самостійні пробні заняття з української мови і літератури, англійської мови і зарубіжної літератури під керівництвом учителів.
3. Підготувати 4 залікові уроки – з української мови, української літератури, англійської мови, зарубіжної літератури.
4. Розробити навчально-методичне забезпечення запланованих видів педагогічної діяльності.
5. Активно долучатися до організаційної, навчально-методичної, культурно-просвітницької роботи закладу освіти.

6. Підготувати розгорнутий конспект уроку з української мови.
7. Підготувати розгорнутий конспект уроку з української літератури.
8. Підготувати розгорнутий конспект уроку з англійської мови.
9. Підготувати розгорнутий конспект уроку з зарубіжної літератури.
10. Підготувати розгорнутий план позакласного заходу.
11. Написати психолого-педагогічну характеристику на клас.
12. Підготувати конспект виховного заходу.
13. Написати звіт про проходження педагогічної практики.
14. Заповнити щоденник педагогічної практики.

5. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання
1.	Проведення організаційної наради, на якій визначають мету і завдання практики, її тривалість, види і форми педагогічної діяльності, вимоги до виконання завдань, порядок обліку та оцінювання роботи здобувача.	1-й день першого тижня
2.	Ознайомлення з освітнім середовищем, матеріально-технічним оснащенням, умовами і засобами навчання, бібліотечним фондом закладу освіти. Перегляд чинних підручників, навчальних програм і календарного планування, які використовуються для реалізації мовно-літературної галузі знань у закладах освіти.	2-й день першого тижня
3.	Відвідування уроків учителів української мови і літератури, англійської мови, зарубіжної літератури та ін. Спостереження за педагогічною діяльністю вчителя. Вибір здобувачем орієнтовних тем пробних уроків. Апробування технічних засобів із метою їх використання в процесі педагогічної практики. Знайомство з класом, у якому здобувач проводитиме уроки; вивчення особливостей діяльності класного керівника, форм педагогічної взаємодії з батьками й учнями. Визначення мети і завдань програми дослідження класного колективу. Проведення діагностичного дослідження (методом соціометрії) з визначення рівня внутрішньогрупових взаємовідносин у класному колективі та виявлення булінгу. Узгодження практикантом із класним керівником і вчителями-філологами тем виховного й позакласного заходів.	перший тиждень
4.	Відвідування уроків у вчителів української мови і літератури, англійської мови, зарубіжної літератури та викладачів інших предметів. Проведення пробних уроків з української мови і літератури, англійської мови, зарубіжної літератури. Аналіз уроків із учителями – керівниками практики. Участь у засіданні педагогічної ради школи, зібранні професійної спільноти вчителів-філологів та класних керівників, у батьківських зборах. Підготовча робота до виховного та позакласного заходів. Творча мотивація учнів до участі в спільних групових проєктах. Виконання програми дослідження класу й проведення колективних та індивідуальних бесід з учнями.	другий, третій тижні
5.	Взаємовідвідування здобувачами уроків.	четвертий тиждень

	Проведення пробних і залікових уроків з української мови і літератури, англійської мови, зарубіжної літератури. Аналіз проведених здобувачем пробних і залікових уроків. Проведення виховного заходу з учнями. Завершення дослідження учнівського колективу і написання психолого-педагогічної характеристики на клас.	
6.	Проведення залікових уроків з української мови і літератури, англійської мови, зарубіжної літератури. Аналіз проведених здобувачем залікових уроків. Проведення позакласного заходу мовознавчого чи літературознавчого характеру. Підготовка звітної документації з педагогічної практики. Колективне обговорення результатів педагогічної практики з участю здобувачів, учителів та представників адміністрації закладу освіти.	п'ятий тиждень
	Загальна тривалість практики	5 тижнів

6. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Педагогічна практика організовується спільно кафедрою загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, кафедрою української мови і кафедрою української літератури, кафедрою англійської філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет», а також базами практик. Відповідно до Наказу ректора ЗВО керівниками педагогічної практики призначаються викладачі з кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, кафедри української мови й кафедри української літератури та кафедри англійської філології. Керівники проводять організаційну нараду і знайомлять здобувачів із планом практики.

Протягом п'яти тижнів педагогічної практики здобувачі проводять 40 уроків (із яких 4 залікові) із української мови, української літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, позакласний захід мовознавчого чи літературознавчого характеру, виховний захід. Протягом п'ятого тижня здобувачі готують розгорнуті конспекти уроків із української мови, української літератури, англійської мови та зарубіжної літератури, ескізи навчально-методичного забезпечення до уроків (роздавальний дидактичний матеріал, пакет тестових завдань, текстотеку, мультимедійну презентацію, відеозвіт тощо), розгорнутий план проведеного позакласного заходу, конспект проведеного виховного заходу, психолого-педагогічну характеристику на клас, укладають звіт про проходження педагогічної практики. До звітної документації також належить щоденник, у якому зафіксовано всі види і форми діяльності здобувача під час педагогічної практики.

Звітну документацію здобувачі подають керівникам практики з кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи, кафедри української мови, кафедри української літератури та кафедри англійської філології. Оцінювання роботи здобувача відбувається під час захисту педагогічної практики.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Звітна документація здобувача про проходження педагогічної практики містить такі компоненти:

1. Звіт здобувача про проходження педагогічної практики, у якому послідовно описано всі етапи виконаної роботи. Звіт завіряє керівник бази практики і керівник практики від вищого навчального закладу.

Структура звіту: а) вступ, у якому коротко розкривається роль, місце і мета проведеної практики в системі професійної підготовки майбутнього викладача (основні принципи організації практики; основні завдання практики; визначення професійних умінь і навичок, які повинні формуватися та вдосконалюватися під час практики); б) основна частина (результати навчальної, методичної, виховної роботи здобувача; кількість відвіданих та проведених уроків, оцінки за залікові уроки; відвідані й проведені позакласні й виховні заходи; в) висновки (результати

виконання завдань практики, зауваження й рекомендації щодо організації, удосконалення та

90–100 балів, А	Здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань.
-----------------	---

покращення умов педагогічної практики, самооцінка здобувача щодо ефективності застосування теоретичних знань із фахових дисциплін і дисциплін психолого-педагогічного циклу в конкретному освітньому середовищі). Здобувач додає до звіту щоденник, у якому зафіксовані проведені залікові уроки і виставлені оцінки.

2. Розгорнуті конспекти 4 залікових уроків з української мови, української літератури, англійської мови, зарубіжної літератури.

3. Розгорнутий конспект проведеного позакласного заходу.

4. Розгорнутий конспект проведеного виховного заходу.

5. Психолого-педагогічна характеристика на клас.

6. Характеристика здобувача з оцінкою вчителя-філолога, підписана керівником бази практики і завірена гербовою печаткою.

7. Довідка з бази педагогічної практики із зазначенням терміну проходження практики.

8. Зразки навчально-методичного забезпечення, виготовлені до залікових уроків.

Звітну документацію здобувач подає на відповідну кафедру протягом 5 днів після закінчення педагогічної практики.

Публічний захист педагогічної практики відбувається на засіданнях кафедри української мови, кафедри української літератури та кафедри англійської філології з участю всіх здобувачів, керівників практики та членів педагогічного колективу. За результатами захисту й рівнем виконання представлених звітних матеріалів практики здобувачеві виставляється оцінка у формі диференційованого заліку.

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно з якою максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту, і переводиться в оцінку за схемою:

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре		82-89
C	Добре		74-81
D	Задовільно		64-73
E	Задовільно		60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F	Незадовільно		0-34

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

82–89 балів, B	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності.
74-81 бал, C	Здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях.
64–73 бали, D 60–63 бали, E	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, здатний використовувати здобуті знання й уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях.
35–59 балів, FX	Здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхово й фрагментарно.
0–34 бали, F	Здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом.

Розподіл балів за виконання програми практики та захист звітів:

№ п/п	Вид роботи	Бали
1	Пробні уроки в закладі освіти.	20
2	Залікові уроки.	40
3	Виховний захід.	5
4	Позакласний захід.	5
5	Розгорнутий конспект уроку з української мови.	3
6	Розгорнутий конспект уроку з української літератури.	3
7	Розгорнутий конспект уроку з англійської мови.	3
8	Розгорнутий конспект уроку із зарубіжної літератури.	3
9	Розгорнутий план позакласного заходу.	3
10	Психолого-педагогічна характеристика класу (учнівського колективу).	3
11	Конспект виховного заходу.	4
12	Щоденник педагогічної практики	4
13	Усний захист практики	4
	Разом	100 балів

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання (освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «спеціаліст») / М.І. Соловей та ін. Київ: Ленвіт, 2006. 106 с.
2. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / [Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої, В.В. Черниш]. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.
3. Про затвердження Положення про практику здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», наказ ректора ДВНЗ «УжНУ» № 388/01-17 від 24 лютого 2017 року. Ужгородський національний університет. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775> 2. Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», 24.12. 2020 р., № 61 / 01-04.
4. Семенов О.М., Базиль Л.О., Дятленко Т.І. Фахова практика вчителя-словесника: навч. посіб. / ЛНУ ім. Т. Шевченка. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
5. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: традиції та інновації: навч. посіб / О.М. Семенов, М.П. Вовк, Т.І. Дятленко, Н.В. Громова. Київ: Талком, 2021. 378 с.

6. Фахова практика вчителя: національний досвід та європейські цінності: посіб. / Л. Лук'янова, Ю. Лянной, О. Семенов, М. Вовк. Київ: Талком, 2023. 237 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/13504/1/Fakhova%20praktyka%20vchyteli.a.pdf>

Додаткова література

7. Виноградова Т.Е. Книга класного керівника. Харків: Вид. група «Основа», 2006. 128 с.
8. Виховна система школи / [упоряд. В. В. Григораш]. Харків: Вид. група «Основа», 2005. 128 с.
9. Вишневський О.І. Методика навчання іноземних мов: навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 206 с.
10. Гулевич Л. Методика навчання української літератури. Практикум: навчально-методичний посібник. Дрогобич, 2014. 148 с.
11. Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. Київ, 2002. 192 с.
12. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ, 2014. 351 с.
13. Дороз В.Ф. Методика викладання української мови: навч. пос. Київ: Центр навч. літ-ри, 2008. 176 с.
14. Ігнатюк С., Туряниця В. Якість роботи вчителя: кваліметричний підхід. Ужгород, 2001. 144 с.
15. Кайдалова Л.Г., Щокіна Н.Б., Вахрушева Т.Ю. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
16. Кацинська Л.Л. Години спілкування: педагогічні технології та досвід (на допомогу класним керівникам у проведенні годин класного керівника). Рівне, 2004. 128 с.
17. Книга вчителя іноземної мови. Довідкове-методичне видання / [Упоряд. О.Я., Коваленко, І.П. Кудіна]. Харків, 2006. 416 с.
18. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навчальний посібник. Київ, 2009. 464 с.
19. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури: навч.-метод. посіб. / ЛНУ імені Івана Франка. Львів, 2011. 320 с.
20. Методика викладання іноземних мов і культур: теорія і практика / О.Б. Бігич, Н.Ф. Бориско, Г.Е. Борецька та ін. / за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
21. Методика викладання літератури. Термінологічний словник / за ред. проф. А. Ситченка. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
22. Мірошниченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ: ВД «Слово», 2010. 432 с.
23. Ніколаєва С.Ю., Петрашук О.П. Тестовий контроль лексичних навичок аудіювання. Київ: Ленвіт, 2007. 91 с.
24. Ніколаєва С.Ю., Соловей М.І. Тестовий контроль лексичних навичок говоріння. Київ, Ленвіт, 2008. 104 с.
25. Ніколаєва С.Ю., Тітова В.Н. Тестовий контроль лексичних навичок письма. Київ: Ленвіт, 2010. 72 с.
26. Ніколаєва С.Ю., Метьюлкіна О.Б. Тестовий контроль лексичних навичок читання. Київ, Ленвіт, 2007. 88 с.
27. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
28. Орлова О. Методика навчання зарубіжної літератури: навчально-методичний посібник. Полтава, 2021. 109 с.
29. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001. 256 с.
30. Педагогічна практика в системі професійної підготовки вчителя української мови і літератури / ред. Г.І. Дідук. Тернопіль, 2007. 144 с.
31. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ, 2000. 384 с.

32. Петков С., Коломоєць С. Методика викладання літератури. Теорія і практика. Київ, 2023. 216 с.
33. Практикум з методики навчання української мови / за редакцією М.І. Пентилюк. Київ, 2003. С. 268–302.
34. Робоча програма виробничої педагогічної практики з української мови і літератури: перший (бакалаврський) рівень / уклад. Н.В. Громик. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, 2020. 36 с.
35. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Київ: Ленвіт, 2005. 208 с.
36. Семенів Н. Особливості використання електронного підручника на уроках української мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2016. Вип. 16. С. 384–392. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2016_16_36 11.
37. Семеног О. Підготовка вчителя української мови і літератури: проблеми, пошуки, перспективи. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 7. С. 51–56.
38. Семеног О.М. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): монографія / за ред. Л.І. Мацько. Київ, 2007. 303 с.
39. Семеног О., Ячменик М.М. Мовно-методична підготовка майбутнього вчителя-словесника до використання засобів медіаосвіти: монографія. Суми: Видавництво СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2019. 211 с.
40. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2004. 335 с.
41. Скляренко Н.К. Навчання граматичних структур англійської мови в школі. Київ: Рад. школа, 2002. 103 с.
42. Словник-довідник з української лінгводидактики: навч. посіб. / за ред. М.І. Пентилюк Київ: Ленвіт, 2015. 320 с.
43. Сорока Г.І. Сучасні виховні системи і технології. Харків: Основа, 2002. 122 с.
44. Сучасна технологія навчання іншомовного матеріалу в середніх навчальних закладах / за ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2016. 373 с.
45. Технологія сучасного уроку рідної мови: навч. посіб. / Н.М. Остапенко, Т.В. Симоненко, В.М. Руденко. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 248 с.
46. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2012. 312 с.
47. Фасоля А. Компетентісно зорієнтоване навчання на уроках літератури: проблеми становлення. *Дивослово*. 2012. № 10. С. 2-6.
48. Холод І.В. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Умань: Візаві, 2018. 165 с.
49. Штейнбук Ф. Методика викладання зарубіжної літератури у школі: навч. посіб. Тернопіль, 2009. 280 с.
50. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Київ: Пед. думка, 2016. 360 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

51. Вебсайт ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Електронні версії підручників. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/pereliki/>.
52. Вебсайт МОН. URL: <https://mon.gov.ua/ua>.
53. Державний стандарт базової середньої освіти. 2020. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>.
54. Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/>.
55. Зарубіжна література 10–11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту). URL: https://docs.google.com/document/d/1LPQsAWu0xR58e4Zzd1brYxhuOVS1h_9B/edit
56. Зарубіжна література 10–11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Профільний рівень. URL: https://docs.google.com/document/d/1BDQLY5St_29c8x_h26xYRDaf2G-AdapP/edit

57. Зарубіжна література 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.
URL: <https://docs.google.com/document/d/1Or1ZoZvq9Qtjgfcvff7yC64VSUsb90xG/edit>
58. Інтелект України: Матеріали з української мови та літератури (календарне планування, матеріали до уроків).
URL: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1HsTS5Pw2PCxr3NW1K-RfUUa9n-9KqVUa>
59. Книга-мандрівка. Україна. URL: <https://www.youtube.com/@Knyga-mandrivka/videos>
60. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>
61. Нова українська школа: порадник для вчителя. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
62. Особливості навчального процесу з англійської мови. URL: <https://schoolnetua.blogspot.com/2008/05/blog-post.html>
63. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyunush-useskho-potribno-znaty-vchytelyu/>.
64. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/login/index.php>.
65. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua>.
66. Словник української мови: В 11-ти томах. URL: <https://sum.in.ua/s>.
67. Словник української мови: У 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=24&page=0>.
68. Словники України on-line: український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
69. Українська література в коміксах. URL: <https://ukrlitcomics.com.ua/#all-works>
70. Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: 10–11 класи (рівень стандарту). Київ, 2017. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
71. Українська література. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: 10–11 класи. Київ, 2017. 84 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
72. Українська література 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>
73. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів: 5–9 класи. Київ, 2017. 93 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
74. Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання: 10–11 класи (рівень стандарту). Київ, 2017. 42 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
75. Українська мова. Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: філологічний напрям, профіль – українська філологія: 10–11 класи. Київ, 2017. 84 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>.
76. Український проєкт «Якість освіти». URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Golovna>.